

# **Uvodno obraćanje visokog predstavnika Valentina Inzka na seminaru o izazovima transformacije Bosne i Hercegovine u organizaciji Bledske škole menadžmenta - IEDC**

**Sarajevo, 24. februar 2012. godine**

*Vrijedi izgovorena riječ.*

## **Slobode i prava**

Dame i gospodo,

Prije svega, dozvolite mi da izrazim veliko zadovoljstvo što sam danas ovdje. U proteklim godinama sam već učestvovao na seminarima koje je organizirala Bledska škola menadžmenta, jer vjerujem da lekcije iz korporativnog upravljanja mogu biti od ogromne koristi u javnoj i političkoj sferi – i obratno.

Za neke od vas ovo je možda prvo putovanje u Sarajevo. Dozvolite da vam izrazim dobrodošlicu.

Jasno je da će vrijeme koje smo imali ovaj mjesec utjecati na stvaranje utiska o Bosni i Hercegovini. Zemlju je prekrrio ogroman snježni pokrivač, što je svakako živopisna slika, ali to je također donijelo i velike logističke probleme.

Nedavno sam bio u misiji dostavljanja pomoći iz zraka naseljima u Hercegovini koja su u potpunosti bila odsječena. Bio sam u pratnji tima austrijskih zračnih snaga koje služe u okviru EUFOR-a – međunarodne mirovne misije koju predvodi EU.

Jedna od stvari koja me impresionirala u vezi sa tom ekspedicijom – pored izvanrednog posla koji obavljaju međunarodne mirovne snage, hitne službe BiH i volonteri – bila je pragmatičnost u tome kako su lokalne zajednice utvrđivale svoje potrebe. Pored hrane, tražili su, na primjer, skije, jer u arktičkim uslovima to je jedini način za kretanje.

Snježne padavine (najveće u ovoj zemlji od početka mjerenja) postavile su dodatne zahtjeve na i onako preopterećen sistem pružanja javnih usluga, uključujući transport, zdravstvo, komunalne usluge i civilnu zaštitu – pa ipak, odgovor lokalnih zajednica koje su najteže pogođene i hitnih službi koje su imale najviše posla bio je prilično praktičan i staložen.

Ja sam impresioniran kako su se građani sami organizirali na čišćenju snijega, kako su se starali o najugroženijima i osiguravali osnovne usluge. U Sarajevu smo bili svjedoci impresivnog prizora kada su studenti dobrovoljno pristupili čišćenju tramvajskih šina da bi osnovni sistem javnog prevoza mogao početi funkcionirati.

Ja vjerujem da je ovo pokazalo da krize ne moraju značiti i zastoje.

Nasuprot tome, krize mogu da oslobode pozitivnu energiju koja postoji u društvima i organizacijama.

Teški vremenski uvjeti su također demonstrirali kako se efikasan odgovor na neku iznenadnu promjenu zasniva prvo na utvrđivanju prirode i opsega te promjene, a onda na korištenju svih sredstava koja stoje na raspolaganju u cilju rješavanja novog stanja.

## **Fizička transformacija**

Provođenje promjena u Bosni i Hercegovini u posljednjih šesnaest godina išlo je teško i – posebno u ranim godinama – često je bilo mučno. Oni koji su trpjeli te muke su četiri miliona napaćenih građana ove zemlje.

Ali muke nisu bile uzaludne.

Postignuto je puno.

Danas smo se sastali na mjestu koje je omiljeno sarajevsko sastajalište već duže od jednog stoljeća. (Naravno, ja sam malo subjektivan jer sam Austrijanac, a glavna kafana ovdje zove se Bečka kafana. Ali nije samo to u pitanju.)

Cijelo desetljeće nakon rata ova lijepa stara zgrada bila je u ruševinama, ali kada su riješene pravne i finansijske prepreke, hotel je brzo obnovljen kao socijalno i komercijalno središte.

Naravno, unutrašnje uređenje je ostalo tradicionalno – ali nešto novo i dinamično je isplivalo iz tih ruševina.

Taj proces ponovio se više puta u cijeloj zemlji. Fizički, Bosna i Hercegovina je prošla kroz izuzetnu transformaciju.

Materijalni napredak koji je postignut u godinama nakon što je sukob završen ne treba podcjenjivati.

To je zadivljujuće postignuće građana ove zemlje zajedno sa njihovim međunarodnim partnerima.

### **Pogrešno usmjerena energija**

Ali, upravo kao što je postignut ogroman napredak u *fizičkoj* obnovi, pojavile su se ogromne i često nepotrebne prepreke u političkoj i socijalnoj sferi.

Dobar krizni menadžment uključuje i procjenu prirode i obima problema i identifikaciju instrumenata koji bi se mogli upotrijebiti za njihovo rješavanje.

Ali ne uključuje luksuz zavlacenja u žalopojke o ljudskoj prirodi ili jadikovanja o manama međunarodnih ili domaćih partnera.

Jednostavno morate iskoristiti ono što imate na raspolaganju i nastaviti s tim na najbolji mogući način.

Osnovni instrument koji imate na raspolaganju u obnovi Bosne i Hercegovine je Daytonski mirovni sporazum.

Kao visoki predstavnik međunarodne zajednice, moj mandat je da nadzirem provedbu tog sporazuma.

Dayton nije savršen, ali on čuva mir još od 1995. – a to služi kao osnova za svaki drugi napredak.

Nažalost, napredak u cijelom nizu socijalnih, političkih i ekonomskih oblasti u posljednjih nekoliko godina bio je sporiji no što smo se nadali.

To je velikim dijelom zato što se politička energija i javna debata rutinski pogrešno preusmjeravaju na rasprave o tome ko će dobiti koje mjesto u složenom i glomaznom sistemu vlasti i administracije.

Upravo smo vidjeli jedan primjer toga. Moralo je proći šesnaest mjeseci sporadičnih pregovora dok se nije formiralo Vijeće ministara.

Tokom tih šesnaest mjeseci mnogi su izgubili radna mjesta, snižen je kreditni rejting države, a kriminal i korupcija su naglo porasli u odsustvu djelotvornih i proaktivnih politika državne vlade.

Sa pozitivne strane, međutim, sada kada je imenovano Vijeće ministara mogu se poduzeti hitne mjere za donošenje globalnog fiskalnog okvira za period 2012.-2014. i državni budžet za 2012. godinu, koji obuhvata sve neophodne troškove.

Ove mjere moraju poslužiti kao uvod za dugo odgađani i prijeko potrebni paket mjera kako bi se preokrenuo trend ekonomskog pada, stimuliralo zapošljavanje i zemlja vratila na put evroatlantskih integracija.

### **Međunarodni konsenzus**

U okviru implementacije Daytonskog mirovnog sporazuma i napredovanja zemlje na putu ka punim evroatlantskim integracijama, međunarodna zajednica želi da građani Bosne i Hercegovine osiguraju i uživaju iste slobode i prava koje uživaju građani svake druge demokratske zemlje.

Prema Daytonskom mirovnom sporazumu, visoki predstavnik ima mandat da koordinira aktivnosti civilnih organizacija i agencija u Bosni i Hercegovini i u tom svojstvu mogu vam reći da postoji visok stepen saglasnosti u podršci ovim temeljnim vrijednostima.

U decembru prošle godine, Upravni odbor Vijeća za provedbu mira – koji sačinjavaju zemlje koje su uložile ogromna sredstva kako bi pomogle građanima BiH – ponovili su svoju apsolutnu i neopozivu opredijeljenost da podrže suverenu, stabilnu i u potpunosti funkcionalnu Bosnu i Hercegovinu u službi svih njenih građana.

Kao što vam je poznato, EU je ojačala svoje prisustvo u zemlji u proteklih šest mjeseci. Ovo je konstruktivan i blagovremen korak, i vjerujem da će vlasti u BiH na svim nivoima blisko sarađivati sa Delegacijom EU i Uredom specijalnog predstavnika EU u realizaciji zahtjeva za pristupanje EU.

Ne postoji sukob između težnji Bosne i Hercegovine za članstvo u EU i aktivne provedbe mandata OHR-a.

Kada poslijeratna rehabilitacija dođe u fazu u kojoj napredovanje prema Evropskoj uniji i NATO-u postane nezaustavljiv proces, tada više neće biti potrebe za postojanjem OHR-a.

Od suštinskog je značaja da Evropska unija može da napreduje zajedno sa svojim bosanskohercegovačkim partnerima u jednom stabilnom političkom okruženju, a OHR će i dalje osiguravati da to okruženje ostane stabilno.

### **Program za oporavak i napredak**

U reklamiranju postoji zlatno pravilo koje kaže da efikasan marketing može dobar proizvod pretvoriti u odličan, ali da ni najbolja marketinška kampanja na svijetu ne može spasiti loš proizvod.

Ukoliko su proizvod ili usluga kompetitivni, onda se sve ostalo uklapa samo po sebi.

U Bosni i Hercegovini imamo kompetitivnu ponudu – ponudu koja je vrijedna sama po sebi.

Ovo je zemlja koja može funkcionirati i koja će funkcionirati onda kada se njeni politički lideri fokusiraju na ispunjavanje svojih zadataka.

Konsultirao sam se s novim predsjedavajućim Vijeća ministara, Vjekoslavom Bevandom i drugim ministrima u okviru Vijeća ministara. Vjerujem da sada postoji entuzijazam i nada među glavnim bosanskohercegovačkim političkim akterima – nova doza optimizma.

I ja sam optimista kao i oni.

Uvjeren sam da 2012. godina može biti godina u kojoj će Bosna i Hercegovina napraviti zaokret i nastaviti s pozitivnom transformacijom koja je predugo bila ostavljena na čekanju.

Hvala.